

lade i alt Fald en begrændset, en mindre Del af Statsmidlerne komme Omsætningen umiddelbart til Gode, ser jeg dernæst ikke rettere, end at denne Hjælp maatte ydes ikke alene i en enkelt bestemt Retning til en enkelt Gruppe af dem, der ere trykkede af Forholdene, men at Hjælpen da maatte ydes saavidt muligt ligeligt overalt, hvor Tidens Tryk havde gjort sig gjældende paa en saadan Maade, at det maatte antages, at der uden Statens Hjælp vilde finde en stor økonomisk Odelægelses- Sted, med andre Ord, at man maatte stille sig Formaalet langt videre Bighed med, hvad man gjorde i 1857, da jo, som bekendt, et Beløb af Statsmidler ikke mindre end det, Udvalget denne Gang havde tænkt sig sat i umiddelbar Cirkulation, blev stillet til Regjeringens Raadighed, for at det Tryk kunde afhjælpes, som Kræften i 1857 havde bragt tilstede. En Selvsjølge vilde det da være, at Fordelingen af denne Hjælp maatte lægges i Hænderne paa Folk, der havde fornøden Indsigt og fornødent Kjenndskab til Omsætningsforholdene og til de forskjellige Pengesituationer, der skulde stottes, og at Finantsministeriet ikke umiddelbart kunde have med dette Omme at bestille, med andre Ord, det vilde blive nødvendigt til Styrelse af en saadan midlertidig Statslaanebank ogsaa at have en særlig Laanebanksbestyrelse, selvsjælgelig under Finantsministerens Ansvar, men altsaa ogsaa med den fornødne Bevilling til at kunne lønne en saadan Bestyrelse. Som Bevis for, at min Betragtning af Forholdene, at det tilstedeværende Tryk i Virkeligheden ikke var saa overvættets stort — og jeg vil ogsaa sige, maaske ganske særlig for Sparekassernes Bedkommende — kan jeg anføre, at efter de Oplysninger, som jeg har forskaffet mig efter at have havt Konference med Udvalget, var det Beløb, som i December Termin var udløst til Sparekasserne alene fra Nationalbanken, 6,975,000 Kr., altsaa tæt ved 7 Millioner; disse ca. 7 Millioner vare udløst til Sparekasser og til en enkelt Bank med Sparekassersjælfomsbed. Af dette Beløb er der tilbagebetalt i Løbet af Januar Maaned, indtil den 31te Januar, 4,316,000 Kr., altsaa omtrent $\frac{2}{3}$ af det Beløb, som skylbtes i December Termin. Det forekommer mig ikke, at dette egentlig tyder paa, at Sparekasserne have været under et saa voldsomt Tryk, som man er tilbøjelig til at mene. Det forekommer mig ogsaa, at den stærkt dalende Diskonto, baade Diskontoen i Almindelighed og særlig Bankernes Renter af Laan mod haandsaaet Pant, tyder meget bestemt paa, at Pengemanglen og Bankfelighederne ved Omsætningen langtfra ere saa store, som man har forestillet sig; men Alt dette beror jo mere eller mindre paa et Skjøn, og jeg kan altsaa kun gjentage, at mit Skjøn gif saavel før Terminen, som det vil være det ærede Udvalg bekendt med Hensyn til den da forestaaende Termins Omsætninger, som efter Terminen, da jeg havde Konference med Udvalget, i den Retning, at Trykket

endnu ikke var saa stort, at der var Grund til at gribe til disse ganske ekstraordinære Foranstaltninger at lade Statsmidlerne træde umiddelbart ud i Cirkulationen, men det var kun et Skjøn, og naar Rigsdagen i sin Helhed havde en stærk Overbevisning om, at Nødvendigheden allerede var tilstede, vilde jeg have høiet mig derfor, men ganske vist kun paa den Maade, at de Statsmidler, der saaledes skulde træde hjælpende ud i Cirkulationen, ikke indskrænktes til gennem ganske enkelte bestemte Kanaler at flyde ud til Fyldestgjørelse af ganske enkelte Formaal, altsaa til Løttelse af Tryk paa kun ganske enkelte Steder. Det kunde dog maaske have lidt Interesse i Forbindelse med disse Betragtninger at søge at gøre sig Rede for, hvorvidt en Laanekapital af 5 Millioner Kr., som tænkes udløst i faste Giendomme — thi det er jo egentlig Meningen, jeg forstaaer det saaledes, at disse Penge gjenuem Sparekasserne vilde flyde ud til saadanne Sparekassedebitorer, der ellers vilde have faaet deres Laan opslagte, altsaa med andre Ord, at Statens Penge kom til at erstatte Sparekassernes Penge hos en Del af Sparekassernes tidligere Debitorer; jeg tror, at dette er den rigtige Forstaaelse — gøre sig Rede for, siger jeg, hvorvidt et saadant Beløb — jeg røber neppe Noget, der er hemmeligt for Følge-thinget, ved at angive et Beløb af 5 Millioner Kr. — vilde række til for at fyldestgjøre de rimelige Krav for Laan i faste Giendomme. I saa Henseende skal jeg tillade mig at meddele det ærede Thing, at alene i det enkelte Aar 1877, i Juni og December Terminer i dette Aar, er der udløst af Kreditforeningerne efter Opgjørelser, der velvillig ere bleve mig meddelte, et Beløb af 19,400,000 Kr. Det vil altsaa sige, at Laantagere for et Beløb af heved 20 Millioner Kr. i Aaret 1877 have været nødt til at fyldestgjøre deres Laanebehov ad den temmelig dyre Vej gennem Kreditforeningerne. Jeg tror, at dette er tilstrækkeligt til at bedømme, hvor meget eller rettere hvor lidt 5 Millioner vilde forslaa til at dække Laanebehøvet overhovedet; og naar alligevel de $\frac{3}{4}$ af Laansøgerne skulle afvises og nødfages til at forstaae sig Pengene ad den eneste tilbageværende Vej, gennem de dyre Kreditforeningslaan, veed jeg ikke, hvorfor den Gruppe af Laantagere, som hidtil har havt den Fordel at have billige Laan gennem Sparekasserne, hvorfor den og den alene skulde hjælpes ved Statsmidler til at beholde denne Fordel, medens den langt overveiende Del af andre Laantagere blev overladt til sig selv, blev overladt til at staae sig Laan paa de Billigste, som de selv kunne formaae Laangiverne til at give dem.

Th. Nielsen: Det er om Ændringsforslaget Nr. 3, hvortil knytter sig Post 9 samt Posterne 34 og 173 i Betænkningen, at jeg agter at fremkomme med nogle Bemærkninger. Jeg er